

PANA

POLSKA
AGENCJA
NADZORU
AUDYTOWEGO

**SPRAWOZDANIE
ROCZNE AGENCJI**

2024

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów i skrótowców	3
List prezesa	4
1 O PANA	6
2 Realizacja zadań wynikających z rocznego planu działania na 2024 r.	10
3 Działania kontrolne	14
3.1 Ustalenie obszarów największego ryzyka w działalności firm audytorskich	14
3.2 Kontrole w 2024 r.	15
3.3 Zbiorcza informacja o ustaleniach i wnioskach z przeprowadzonych kontroli w firmach audytorskich	16
3.4 Weryfikacja wykonania zaleceń pokontrolnych	19
4 Postępowania administracyjne wobec firm audytorskich i dochodzenia dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów	20
4.1 Działania w zakresie postępowań administracyjnych wobec firm audytorskich	20
4.2 Działania w zakresie postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów	23
5 Inne działania nadzorcze	25
5.1 Prowadzenie listy firm audytorskich	25
5.2 System STREFA	26
5.3 Działania w zakresie krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów	27
5.4 Działania w zakresie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów	27
5.5 Działania w zakresie uchwał KRBR	28
6 Współpraca międzynarodowa	29
6.1 IFIAR	29
6.2 KEONA	29
6.3 Relacje dwustronne	31
7 Działalność informacyjna i edukacyjna	32
7.1 Zmiana identyfikacji wizualnej	32
7.2 Podpisanie porozumień z KNF, SKwP	32
7.3 Spotkania z firmami audytorskimi	32
7.4 Konferencje i wydarzenia	34
7.5 Rocznik Audytu i Rachunkowości	36
7.6 Sprawozdanie z monitorowania rynku usług świadczonych przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie	37
8 Gospodarka finansowa	37
8.1 Przychody i koszty	37
8.2 Rozliczenie kwoty przekazanej PIBR przez PANA	38
8.3 Działania w zakresie opłaty z tytułu nadzoru	39

WYKAZ SKRÓTÓW I SKRÓTOWCÓW

Skrót	Rozwinięcie
Agencja, PANA	Polska Agencja Nadzoru Audytowego
GPW w Warszawie SA	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA
IAASB	Rada Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych (ang. International Auditing and Assurance Standards Board)
IESBA	Rada Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych (ang. International Ethics Standards Board for Accountants)
IFIAR	Międzynarodowe Forum Niezależnych Regulatorów Audytu (ang. International Forum of Independent Audit Regulators)
JZP	Jednostki zainteresowania publicznego
KEONA	Komitet Europejskich Organów Nadzoru Audytowego (ang. Committee of European Auditing Oversight Bodies)
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
KRBR	Krajowa Rada Biegłych Rewidentów
NBP	Narodowy Bank Polski
nie-JZP	Podmioty niebędące jednostkami zainteresowania publicznego
ODZ	Obligatoryjne doskonalenie zawodowe
PIBR	Polska Izba Biegłych Rewidentów
SKwP	Stowarzyszenie Księgowych w Polsce
UE	Unia Europejska
ZBP	Związek Banków Polskich
USTAWA	Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2023 r., poz. 1015, ze zm.)

List Jacka Gdańskiego, prezesa PANA

Szanowni Państwo,

2024 rok był czasem intensywnego rozwoju możliwości i potencjału Agencji.

W tym czasie przekształciliśmy strukturę organizacyjną i przyjęliśmy strategię na lata 2024–2027. Mając na celu dalszą poprawę efektywności, dokonaliśmy przeglądu procedur kontroli i rozpoczęliśmy – wciąż trwający – proces ich upraszczania. Osiągnięta sprawność operacyjna sprawia, że postępowania administracyjne i dyscyplinarne toczą się szybciej niż w poprzednich latach. Doskonaliśmy również nasze procesy wewnętrzne i kontynuowaliśmy rozbudowę i rozwój kompetencji zespołu pracowników – w tym miejscu pragnę podziękować wszystkim naszym ekspertom, dzięki którym skutecznie możemy realizować nasze zadania ustawowe i cele strategiczne. Działania mające na celu wzrost efektywności i doskonalenie procedur będziemy kontynuować w następnych latach.

W minionym roku PANA wzmocniła także swoją działalność komunikacyjną, a jej intensywność wpłynęła na efektywny dialog z samorządem biegłych rewidentów oraz rynkiem. Kontynuujemy tradycję cyklicznych spotkań z firmami audytorskimi, rozpoczęliśmy również publikację stanowisk nadzorczych. Dzięki aktywności na tych polach możemy stawiać czoła nowym wyzwaniom stojącym przed rynkiem – takim jak m.in. atestowanie sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju. Zacieśniliśmy również współpracę instytucjonalną z podmiotami sieci bezpieczeństwa sektora gospodarczego, między innymi z Komisją Nadzoru Finansowego.

Nacisk położyliśmy również na zintensyfikowanie współpracy międzynarodowej z Komitetem Europejskich Organów Nadzoru Audytowego (KEONA) i Międzynarodowym Forum Niezależnych Regulatorów Audytu (IFIAR). Doświadczenia wyniesione z tej współpracy przekładają się na doskonalenie sprawowanego przez nas nadzoru i pozwalają nam na współtworzenie globalnych i europejskich ram wykonywania zawodu biegłego rewidenta.

W 2024 r. prowadziliśmy również prace nad tematami, projektami i zagadnieniami, które swoje zwieńczenie miały już w 2025 r. Dość wymienić Akademię Kontrolera czy Krajowy Standard Usług Atestacji Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju 3002PL – „Usługa atestacyjna dająca ograniczoną pewność w zakresie sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju”. Nasza praca oraz aktywność na arenie międzynarodowej zostały docenione i w kwietniu 2025 r. PANA została wybrana do zarządu IFIAR na czteroletnią kadencję. O tym wszystkim szerzej opowiemy w kolejnym sprawozdaniu rocznym.

Z satysfakcją polecam Państwu lekturę niniejszego dokumentu – prezentuje on konsekwencję, z jaką Agencja realizuje swoje zadania ustawowe i misję. Ta intensywna praca z jednej strony pozytywnie wpływa na rynek usług świadczonych przez firmy audytorskie, z drugiej zaś sprawia, że PANA jest dziś stałym i ważnym elementem systemu państwowych i międzynarodowych instytucji nadzorczych.

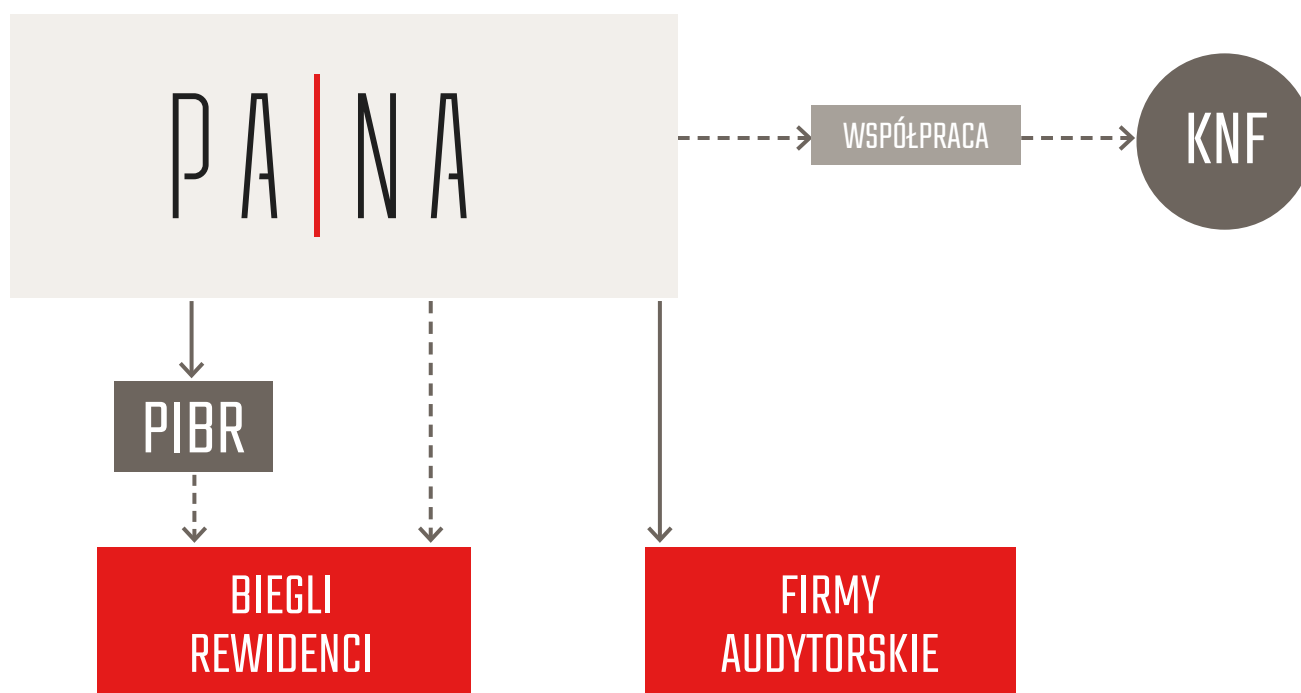
1 O PANA

Kim jesteśmy?

Jako państwowa osoba prawna sprawujemy nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi działającymi w Polsce i nad samorządem zawodowym biegłych rewidentów (Polską Izbą Biegłych Rewidentów). Działamy na rzecz poprawy jakości badań sprawozdań finansowych,

co jest kluczowe dla bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. Działamy w interesie publicznym, to jest na rzecz wszystkich interesariuszy sprawozdań finansowych, między innymi inwestorów, w tym inwestorów indywidualnych.

PANA w systemie nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi

Co robimy?

W celu zapewnienia najwyższej jakości i rzetelności badań sprawozdań finansowych oraz usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe, a także usług pokrewnych:

- podejmujemy działania mające na celu prawidłowe funkcjonowanie rynku biegłych rewidentów i firm audytorskich;

- realizujemy inicjatywy mające na celu zapewnienie właściwego funkcjonowania systemów zapewnienia jakości;
- nadzorujemy Polską Izbę Biegłych Rewidentów, firmy audytorskie i biegłych rewidentów;
- przeprowadzamy kontrole w firmach audytorskich;

- prowadzimy postępowania administracyjne (wobec firm audytorskich) i dyscyplinarne (wobec biegłych rewidentów);
- rozpatrujemy zawiadomienia dotyczące podejrzenia naruszeń przepisów ustawy i krajowych standardów wykonywania zawodu;
- prowadzimy działania informacyjne i edukacyjne w zakresie rynku biegłych rewidentów i firm audytorskich;
- prowadzimy listę firm audytorskich;
- dokonujemy analiz rynku na podstawie posiadanych danych;
- współpracujemy z organami nadzoru z innych państw oraz z organizacjami zrzeszającymi zagraniczne organy nadzoru;
- opiniujemy projekty aktów prawnych dotyczące biegłych rewidentów i firm audytorskich;
- współpracujemy z Komisją Nadzoru Finansowego – w 2024 roku PANA i KNF podpisały porozumienie o współpracy w zakresie wymiany informacji i dokumentów;
- wspieramy rozwój rynku biegłych rewidentów i firm audytorskich, jego konkurencyjność oraz innowacyjność.

Z działaniami organów PIBR oraz Komisji Egzaminacyjnej można zapoznać się w:

- Sprawozdaniu z działalności Krajowej Rady Biegłych Rewidentów za 2024 r.
- Sprawozdaniu z działalności Krajowej Komisji Rewizyjnej za 2024 r.
- Sprawozdaniu z działalności Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego za 2024 r.
- Sprawozdaniu z działalności Krajowego Sądu Dyscyplinarnego za 2024 r.
- Sprawozdaniu z działalności Komisji Egzaminacyjnej za 2024 r.

Informacje na temat wykonywania przez Komisję Nadzoru Finansowego zadań przewidzianych w ustawie o biegłych rewidentach znajdują się w corocznym sprawozdaniu z działalności oraz planie działania Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.

Działamy:

- w interesie publicznym;
- w zakresie i przy użyciu narzędzi ściśle określonych w prawie;
- systemowo (długoterminowo) i doraźnie (reagując na pojawiające się zagrożenia) przy użyciu:

prewencji, monitorowania, kontroli, stymulowania zmian (także ustawowych);

- jawnie i przejrzystie (przy zagwarantowaniu ochrony informacji objętych tajemnicą).

Dbamy o:

- edukację, dialog i komunikację ze wszystkimi stronami zainteresowanymi podnoszeniem wiarygodności sprawozdawczości finansowej oraz sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju, a także rewizji finansowej i atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju;

- tworzenie i komunikowanie transparentnych warunków działania dla wszystkich biegłych rewidentów i firm audytorskich.

Strategia PANA na lata 2024 – 2027

W 2024 r. Agencja pierwszy raz w swojej historii przyjęła strategię, która będzie obowiązywała w latach 2024 – 2027. Dokument zawiera nową misję i wizję oraz sześć kierunków strategicznych

Kierunki strategiczne

Sześć kierunków strategicznych, w ramach których Agencja będzie realizować bardziej szczegółowe cele strategiczne, to:

1. Wsparcie rozwoju krajowych standardów i zasad wykonywania zawodu biegłego rewidenta.
2. Doskonalenie systemu kontroli Agencji w firmach audytorskich.
3. Optymalizacja systemu postępowań administracyjnych i dyscyplinarnych.
4. Wzmocnienie dialogu z kluczowymi interesariuszami i rozwój strategii komunikacyjnej Agencji.
5. Rozwój współpracy międzynarodowej Agencji.
6. Rozwój organizacji.

Skutkiem realizacji zawartych w strategii celów, takich jak zwiększenie skuteczności i efektywności systemu kontroli oraz optymalizacji systemu

rozbudowanych o cele strategiczne. W tak określonych ramach PANA będzie realizowała zadania ustawowe do 2027 r.

postępowań, będzie poprawa jakości usług świadczonych przez firmy audytorskie.

Wyznaczenie celów strategicznych oraz sposobu ich realizacji wynika z zadań PANA, dynamicznie rozwijającego się otoczenia regulacyjnego (w tym wymogów związanych ze sprawozdawczością finansową i badaniem sprawozdań finansowych), a także wyzwań związanych z postępem technologicznym i atestacją sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju.

Dokumenty wyznaczające zadania PANA w okresie krótkoterminowym, takie jak plany działalności, plany działania oraz plany kontroli, będą uwzględniały cele określone w strategii, a także będą zawierały mierniki umożliwiające monitorowanie jej realizacji.

[Zapoznaj się ze strategią](#)

Struktura

Organami Agencji są Prezes Agencji oraz Rada Agencji. Prezes Agencji wykonuje zadania Agencji, z wyłączeniem zadań zastrzeżonych przepisami ustawy dla Rady Agencji.

Druga kadencja Rady Agencji rozpoczęła się 1 stycznia 2024 r.

SKŁAD RADY PANA DRUGIEJ KADENCJI

PREZES PANA – PRZEWODNICZĄCY RADY

- Jacek Gdański (od 31 stycznia 2024 r.)
- 26 stycznia 2024 roku Minister Finansów odwołał Piotra Patkowskiego ze stanowiska Prezesa PANA

ZASTĘPCA PREZESA PANA

- Justyna Adamczyk (do 31 sierpnia 2024 r.)
- Dariusz Daniluk (od 1 września 2024 r.)

PRZEDSTAWICIELE MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW FINANSÓW PUBLICZNYCH

- Joanna Stachura
- Marta Niżałowska-Pactwa (od 15 marca 2024 r.)

PRZEDSTAWICIELE KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

- Marcin Mikołajczyk
- Magdalena Wysocka

PRZEDSTAWICIEL MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

- Wojciech Kutyla

PRZEDSTAWICIEL PIBR, REKOMENDOWANY PRZEZ KRBR

- Joanna Wielgórska-Leszczyńska

PRZEDSTAWICIEL ORGANIZACJI PRACODAWCÓW

- Piotr Kamiński

PRZEDSTAWICIEL GPW W WARSZAWIE SA

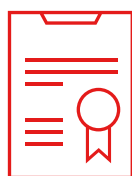
- Adam Młodkowski

W 2024 r. Rada Agencji odbyła 13 protokołowanych posiedzeń oraz podjęła 57 uchwał. Na dzień 31 grudnia 2024 r. stan zatrudnienia w Agencji wynosił 114,40 etatów.

2

Realizacja zadań wynikających z rocznego planu działania na 2024 rok

CELE

Zapewnienie najwyższej jakości i rzetelności badań sprawozdań finansowych oraz usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe i usług pokrewnych

Prowadzenie nadzoru publicznego nad działalnością PIBR

Elektronizacja obsługi firm audytorskich i pracy Agencji

Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych nakierowanych na podwyższenie poziomu usług świadczonych przez firmy audytorskie

Zapewnienie najwyższej jakości i rzetelności badań sprawozdań finansowych oraz usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe i usług pokrewnych

W zakresie systemu zapewniania kontroli jakości:

- przygotowaliśmy plan kontroli na okres od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. oraz na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r., z wykorzystaniem przeprowadzonej analizy ryzyka;
- planowaliśmy kontrole z uwzględnieniem informacji uzyskanych w ramach współpracy z KNF i GPW w Warszawie SA;
- przy planowaniu kontroli uwzględnialiśmy ryzyka występujące przy badaniu określonych rodzajów jednostek;
- prowadziliśmy kontrole planowe, doraźne i kontrolę tematyczną (dotyczącą usługi atestacyjnej audytu zewnętrznego związanego z ustaleniem wskaźników referencyjnych WIBOR®, WIRON® i WIBID®);
- przeprowadziliśmy analizę odpowiedzi udzielonych przez firmy audytorskie w ankiecie dotyczącej pierwszego roku obowiązywania zmienionego

systemu wewnętrznej kontroli jakości. Wyniki tej analizy zostały przekazane do PIBR w celu przeprowadzenia odpowiednich działań edukacyjno-informacyjnych;

- identyfikowaliśmy najczęstsze nieprawidłowości, które występują w firmach audytorskich;
- prezentowaliśmy uczestnikom rynku ustalenia i wnioski z kontroli tematycznej – m.in. podczas wystąpień na konferencjach oraz w trakcie spotkań z firmami audytorskimi;
- monitorowaliśmy rynek usług świadczonych przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie, w szczególności w zakresie, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia UE nr 537/2014;
- kontynuowaliśmy prace dotyczące procedur audytu w zakresie atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju.

W zakresie nadzoru publicznego nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta oraz nad działalnością firm audytorskich:

- prowadziliśmy działania pokontrolne, w tym:
 - postępowania administracyjne wobec firm audytorskich,
 - dochodzenia dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów, wynikające z nieprawidłowości zidentyfikowanych podczas kontroli,
 - występowaliśmy jako oskarżyciel publiczny w postępowaniach sądowych w sprawach przewinień dyscyplinarnych popełnionych przez biegłych rewidentów, w związku z badaniem ustawowym oraz wykonywaniem innych usług atestacyjnych lub usług pokrewnych;
- rozpatrywaliśmy zawiadomienia o podejrzeniu naruszenia przez biegłego rewidenta, firmę audytorską lub inny podmiot przepisów ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich

oraz nadzorze publicznym lub rozporządzenia UE nr 537/2014;

- prowadziliśmy listę firm audytorskich oraz aktualizowaliśmy zawarte w niej dane;
- prowadziliśmy postępowania administracyjne z zakresu rejestrów publicznych dotyczących:
 - wpisu, odmowy zmiany danych albo skreślenia firmy audytorskiej z listy firm audytorskich,
 - wpisu, odmowy zmiany danych albo skreślenia jednostek audytorskich pochodzących z państw trzecich na listę;
- monitorowaliśmy wykonywanie przez firmy audytorskie obowiązków w zakresie sprawozdawczości i wnoszenia opłat oraz prowadziliśmy postępowania administracyjne w związku z niewykonywaniem tych obowiązków.

W zakresie wspierającym sprawowanie nadzoru publicznego:

- wzięliśmy udział w procesie mającym na celu wdrożenie przepisów dotyczących atestacji sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, a także wsparcie procesu przyjęcia przez PIBR krajowych standardów, procedur lub wymogów atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju, które będą stosowane do czasu przyjęcia przez Komisję Europejską standardu atestacji obejmującego tę samą kwestię;
- rozwijaliśmy współpracę międzynarodową z Komitetem Europejskich Organów Nadzoru Audytowego (KEONA), organami nadzoru z innych państw Unii Europejskiej oraz państw trzecich;
- wymienialiśmy doświadczenia w ramach Międzynarodowego Forum Niezależnych Regulatorów Audytu (IFIAR), w tym w zakresie doskonalenia procedur kontroli systemu jakości w firmach audytorskich działających w sieciach;
- przekazywaliśmy właściwym organom innych państw informacje o wpisie albo skreśleniu z listy firm audytorskich firmy audytorskiej zatwierdzonej w innym państwie Unii Europejskiej oraz prowadziliśmy działania usprawniające procedury wpisów;
- wymienialiśmy informacje w ramach współpracy z KNF i z GPW w Warszawie SA;
- kontynuowaliśmy działania niezbędne do wdrożenia transparentnego systemu informowania o wynikach kontroli systemów jakości firm audytorskich;
- zbieraliśmy i analizowaliśmy dane, między innymi pochodzące z kontroli i innych działań nadzorczych, które służyły nam do kształtowania naszej polityki nadzorczej;
- opiniowaliśmy akty prawne oraz przedstawialiśmy propozycje zmian legislacyjnych dotyczących biegłych rewidentów i firm audytorskich.

Prowadzenie nadzoru publicznego nad działalnością PIBR

Kontrołowaliśmy realizację zadań powierzonych w ramach nadzoru publicznego poprzez:

- przedstawianie propozycji oraz prowadzenie dialogu w ramach przygotowywania nowych standardów wykonywania zawodu i ich późniejszego dostosowania do regulacji krajowych. W tym celu w 2024 r.:
 - odbyliśmy spotkanie robocze z przedstawicielami PIBR (marzec),
 - przedstawiciele KRBR uczestniczyli w posiedzeniu Rady PANA (maj),
 - przekazaliśmy opinię do projektu wskazówek PIBR w sprawie komunikacji z radcami prawnymi i adwokatami,
 - uczestniczyliśmy w opracowaniu Wytycznych KEONA dotyczących usługi atestacyjnej dające ograniczoną pewność w odniesieniu do sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju i udostępniłyśmy na naszej stronie internetowej tłumaczenie tego dokumentu na język polski,
 - odbywaliśmy konsultacje i spotkania robocze z przedstawicielami KRBR w procesie tworzenia krajowego standardu atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju, uczestniczyliśmy również w posiedzeniach Komisji KRBR ds. standaryzacji oraz posiedzeniu KRBR (grudzień), na którym omawiano przygotowanie do publicznych konsultacji projektu krajowego standardu atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju,
- uczestniczyliśmy w spotkaniu roboczym z PIBR (grudzień), dotyczącym ustalenia dalszych prac nad przyjmowaniem standardów krajowych, w tym sposobu wdrażania standardów międzynarodowych w Polsce.
- monitorowanie:
 - wypełniania przez PIBR zadań w zakresie przestrzegania przez biegłych rewidentów obowiązków z zakresu obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w trzyletnim cyklu szkoleniowym 2021–2023 i prowadzenia postępowań dyscyplinarnych wobec

biegłych rewidentów, dotyczących naruszenia tych obowiązków,
– realizacji przez PIBR zadań w ramach nadzoru pu-

blicznego, wykonalności kar oraz wykorzystania środków przekazywanych przez Agencję.

Kontrolowaliśmy realizację zadań samorządu zawodowego biegłych rewidentów poprzez:

- analizowanie uchwał organów PIBR oraz ich zatwierdzanie lub zaskarżanie do sądu administracyjnego w przypadkach określonych w ustawie;
- weryfikację podejmowanych przez PIBR działań o charakterze systemowym, w związku z upublicz-

nianymi wnioskami Agencji w ramach prowadzonego nadzoru;

- rozpatrywanie odwołań od uchwał PIBR, do których mają zastosowanie przepisy ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego.

Elektronizacja obsługi firm audytorskich i pracy Agencji

- Dokonaliśmy integracji Systemu Rejestracji i Ewidencji Firm Audytorskich (STREFA) z rejestrem biegłych rewidentów prowadzonym przez KRBR;
- usprawnialiśmy i rozwijaliśmy funkcjonalności STREFY – m.in. w zakresie formularzy;

■ rozbudowaliśmy przeglądarkę listy firm audytorskich poprzez zwiększenie kryteriów wyszukiwania o dane publikowane na liście;

- w raportach wewnętrznych rozszerzyliśmy zakres generowanych danych.

Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w celu podwyższania poziomu usług świadczonych przez firmy audytorskie

- Prowadziliśmy dialog z samorządem zawodowym biegłych rewidentów oraz rynkiem biegłych rewidentów i firm audytorskich w celu rozszerzenia współpracy, wymiany doświadczeń oraz tworzenia dobrych praktyk w zakresie prawidłowego funkcjonowania rynku;
- braliśmy udział w konferencjach organizowanych przez inne podmioty, gdzie mówiliśmy o roli biegłych rewidentów w gospodarce, działaniach PANA i procesie atestowania sprawozdań zrównoważonego rozwoju;
- udostępnialiśmy na naszej stronie internetowej informacje przydatne biegłym rewidentom i firmom audytorskim w bieżącym prowadzeniu działalności, rozpoczęliśmy również publikowanie stanowisk nadzorczych;
- na bieżąco informowaliśmy biegłych rewidentów i firmy audytorskie o naszej działalności;

■ wspieraliśmy rozwój profesji biegłego rewidenta i jego wizerunek, zwłaszcza wśród potencjalnych kandydatów do tego zawodu – w tym celu zorganizowaliśmy Dzień Biegłego Rewidenta w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie;

■ publikowaliśmy informacje przydatne w procesie przygotowania się do atestacji sprawozdań zrównoważonego rozwoju;

■ braliśmy udział w przygotowaniu rynku biegłych rewidentów i firm audytorskich do nowych wymogów w zakresie sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju;

■ utrzymywaliśmy dialog z firmami audytorskimi poprzez spotkania, zarówno w formie stacjonarnej, jak i zdalnej;

■ wydaliśmy pierwszy numer czasopisma naukowego „Rocznik Audytu i Rachunkowości” i pracowaliśmy nad jego drugim numerem.

3 Działania kontrolne

Działania kontrolne są prowadzone w ramach systemu zapewniania jakości działania firm audytorskich. Pojście do kontroli wypracowujemy poprzez systematycznie prowadzoną analizę ryzyka. Po wyznaczeniu obszarów największego ryzyka w ramach konkretnych firm audytorskich weryfikujemy, na ile ich systemy zarządzania jakością są w stanie zapewnić najwyższą jakość świadczonych usług (ze szczególnym uwzględnieniem badań sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych). Podczas kontroli testujemy na wybranych aktach badania (lub dokumentacjach innych wykonanych zleceń), czy zaprojektowany system zarządzania jakością był w stanie spełnić wysokie jakościowe wymagania stojące przed firmami audytorskimi i biegłymi rewidentami.

3.1 Ustalenie obszarów największego ryzyka w działalności firm audytorskich

W 2024 r. Agencja wyjątkowo przygotowała dwa plany kontroli, tj. na okres od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. oraz na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. Było to wynikiem zmiany dotychczasowego okresu planowania kontroli na okres planowania tożsamy z rokiem kalendarzowym.

Plany kontroli powstały dzięki:

- współpracy z KNF i GPW w Warszawie SA;
- stałemu gromadzeniu informacji dostępnych publicznie;
- analizie baz wewnętrznych PANA;
- analizie sprawozdań rocznych sporządzanych przez firmy audytorskie.

W miejsce dotychczasowo wyodrębnianych trzech planów kontroli w podziale na „Podstawowy”, „Fundusze inwestycyjne” i „Banki” Agencja przygotowała jeden plan kontroli, który uwzględni ryzyka związane działalnością firm audytorskich wykonujących badania sprawozdań finansowych instytucji finansowych.

Plan kontroli na okres od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. obejmował 118 firm audytorskich, z czego siedem wykonywało badania ustawowe sprawozdań finansowych dla JZP.

Plan kontroli na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. obejmuje 200 firm audytorskich,

z czego 22 firmy audytorskie przeprowadzały badania ustawowe sprawozdań finansowych JZP.

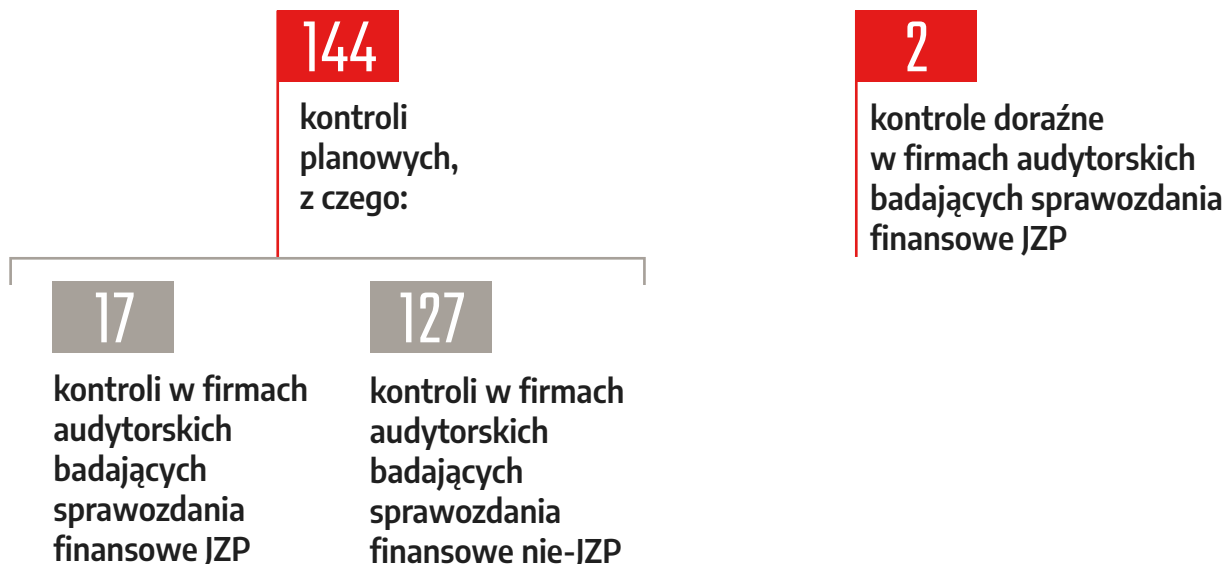
Ponadto, mając na uwadze ważną rolę, jaką dla prawidłowego funkcjonowania rynku pieniężnego oraz rynku długu mają wskaźniki stawek referencyjnych stóp procentowych WIBID®, WIBOR® i WIRON®, Agencja przeprowadziła kontrolę tematyczną usług atestacyjnych danych wejściowych niezbędnych do ustalenia powyższych stawek. Zaplanowaliśmy i wykonaliśmy kontrolę tematyczną w trzech firmach audytorskich, dotyczącą oceny wykonania usług atestacyjnych wskaźników referencyjnych stóp procentowych. W wyniku kontroli sformułowano rekomendacje – do rozważenia przez głównych interesariuszy raportów atestacyjnych – mające charakter możliwych usprawnień (nie są to rekomendacje w reakcji na zidentyfikowane słabości czy nieprawidłowości). Nie stwierdzono konieczności formułowania zaleceń dla firm audytorskich biorących udział w kontroli tematycznej.

Nowym obszarem w działalności firm audytorskich jest atestacja sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju. Agencja na rok 2025 zaplanowała kontrolę tematyczną w tym zakresie, tym samym jako priorytet traktuje rozwój kompetencji zespołu kontrolerskiego w obszarze ESG.

3.2 Kontrole w 2024 r.¹

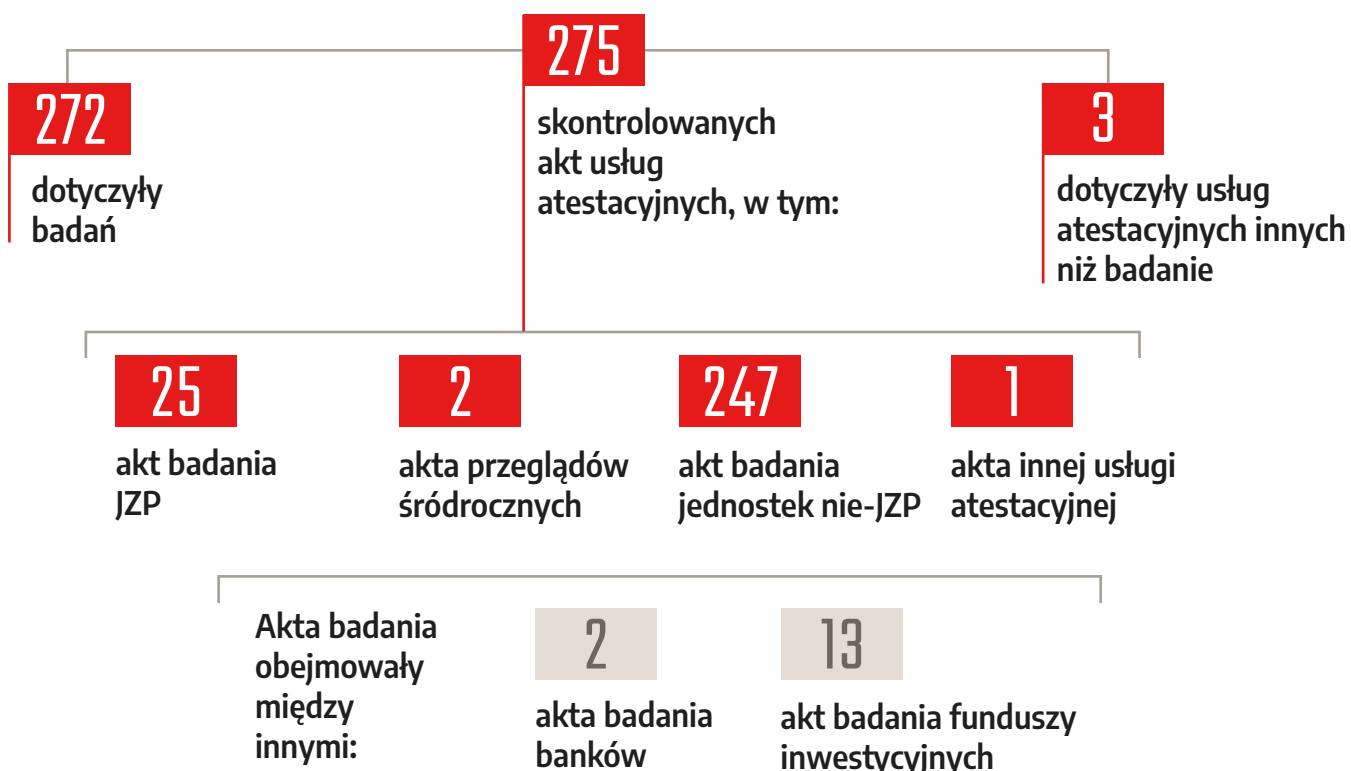
Agencja zrealizowała **146** kontroli, w tym:

Kontrola tematyczna była prowadzona w trzech firmach audytorskich badających sprawozdania finansowe JZP.

W **150** protokołach kontroli wydanych w 2024 r. zamieszczono **275** skontrolowanych akt usług atestacyjnych:

¹ Informacja dotyczy kontroli planowych i doraźnych zakończonych w 2024 r.

W zakresie kontroli przeprowadzonych w 2024 r. można wyszczególnić następujące praktyki, które przyczyniły się do doskonalenia jakości audytu w Polsce:

1. Rozwój procedur kontroli

Dla kontroli wszczętych od 1 lipca 2024 r. stosowana była kolejna wersja Polityk i procedur przeprowadzania kontroli. W tym dokumencie dokonaliśmy aktualizacji, głównie w zakresie informacji wymaganych od firm audytorskich przed rozpoczęciem kontroli oraz załączników służących dokumentowaniu kontroli w zakresie systemu kontroli jakości w firmach audytorskich.

2. Koncentracja na ryzykach

Wewnętrzne analizy doprowadziły do podjęcia decyzji o rezygnacji z wyodrębniania planów kontroli dla badań podmiotów branżowych. Badania podmiotów o szczególnym znaczeniu i ryzyku zostały uwzględnione w podstawowym planie kontroli. Ponadto skoncentrowaliśmy się na kontrolach w odniesieniu do badań, co do których Agencja powzięła informacje o możliwych nieprawidłowościach, a także badań dużych podmiotów (niekiedy będących JZP).

GPW Benchmark SA zgłosiło PANA wątpliwości co do zakresu przeprowadzonych usług atestacyjnych oraz informacji zawartych w raportach z przeprowadzonych usług, w związku z czym Agencja podjęła się kontroli tematycznej usług atestacyjnych

danych wejściowych niezbędnych do ustalenia stawek referencyjnych stóp procentowych WIBID®, WIBOR® i WIRON®.

3. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi

W protokołach kontroli formułujemy szczegółowe uwagi dotyczące prawidłowości procedur wykonywanych przez biegłych rewidentów. PANA uczestniczy w raportowaniu do KEONA i IFIAR naruszeń (uznanych za istotne wedle określonych definicji) z protokołów kontroli wykonanych w największych sieciowych firmach audytorskich. Dzięki efektowi „sprzężenia zwrotnego” globalne sieci audytorskie działające w Polsce doskonalą swoje procedury badania i systemy zarządzania jakością.

Ponadto uczestniczyliśmy w licznych konferencjach oraz spotkaniach z biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi, prezentując między innymi informacje dotyczące problemów zidentyfikowanych w przeprowadzonych kontrolach.

Merytoryczne aspekty wykonywania zawodu biegłego rewidenta omawialiśmy również podczas spotkań skierowanych do osób zainteresowanych pracą audytorską (w tym kandydatów na biegłych rewidentów uczestniczących w postępowaniu kwalifikacyjnym).

3.3

Zbiorcza informacja o ustaleniach i wnioskach z przeprowadzonych kontroli w firmach audytorskich

Główne nieprawidłowości w odniesieniu do funkcjonowania systemu zarządzania jakością to:

- niewłaściwe opracowanie oraz wdrożenie systemu zarządzania jakością, nieuwzględniającego krajowych standardów jakości, w tym przede wszystkim w zakresie identyfikacji i oszacowania ryzyk jakości oraz zaprojektowania i wdrożenia właściwej reakcji na te ryzyka (głównie w obszarach wymogów etycznych, zasobów, wykonywania zleceń, kontroli jakości oraz ładu korporacyjnego i przywództwa);
- niedostosowanie systemów zarządzania jakością do wielkości i rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej oraz charakteru i okoliczności zleceń wykonywanych przez firmę;
- niewłaściwy monitoring systemów zarządzania jakością, w tym również w zakresie przeprowadzania inspekcji zamkniętych akt zleceń badania sprawozdań finansowych, jak też brak lub niewłaściwie

przeprowadzana coroczna ocena systemu zarządzania jakością;

- brak lub nieprawidłowe zaprojektowanie oraz

wdrożenie polityk, procedur i różnych rozwiązań organizacyjnych powiązanych z systemem zarządzania jakością.

W odniesieniu do dokumentacji badania sprawozdań finansowych najczęstszymi problemami są:

- nieprawidłowe oszacowanie ryzyka istotnego zniekształcenia na poziomie sprawozdania finansowego i w odniesieniu do stwierdzeń dla grup transakcji, sald kont i ujawnień, w tym również brak prawidłowego zrozumienia jednostki oraz jej kontroli wewnętrznej;
- błędne wyznaczanie znaczących ryzyk, nieuprawnione założenia o braku ryzyka oszustwa w kontekście ujmowania przychodów oraz ryzyka obejścia kontroli wewnętrznej przez kierownictwo podmiotu badanego, brak wykonania obligatoryjnych procedur audytowych w tym zakresie i związany z powyższym brak zawodowego sceptycyzmu;
- nieprawidłowe zaprojektowanie oraz przeprowadzenie badań wiarygodności dla każdej istotnej grupy transakcji, salda konta oraz ujawnienia, przy tym także nieprawidłowe metody doboru próby w testach szczegółowych, w konsekwencji brak zgromadzenia wystarczających i odpowiednich dowodów badania dla istotnych grup transakcji, sald kont oraz ujawnień;
- brak zaprojektowania i przeprowadzenia procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach w celu uzyskania prawidłowych dowodów badania (tym samym brakuje pozyskania przez kluczowego biegłego rewidenta wystarczających i odpowiednich dowodów badania, które stanowią podstawę opinii przedstawionej w wydanym sprawozdaniu z badania);
- zgromadzone akta badania uniemożliwiające biegłemu rewidentowi niebiorącemu udziału w badaniu prześledzenie jego przebiegu i znalezienie uzasadnienia dla opinii wyrażonej w sprawozdaniu z badania;
- niepoprawna weryfikacja wszystkich elementów sporządzonego sprawozdania finansowego, w tym głównie ustalenie, czy informacje przedstawione w sprawozdaniu finansowym są kompletne, stosowne, wiarygodne, porównywalne i zrozumiałe; czy ogólna prezentacja sprawozdania finansowego

jest zgodna z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej;

- błędne ustalenie ryzyka związanego z szacunkami i w konsekwencji brak zaprojektowania oraz przeprowadzenia prawidłowych procedur weryfikacji obszarów zawierających szacunki księgowo, brak zachowania zawodowego sceptycyzmu w tym kontekście;
- brak poprawnej komunikacji z osobami sprawującymi nadzór w badanych jednostkach;
- nieprawidłowa weryfikacja zdarzeń późniejszych;
- niepoprawne udokumentowanie wymogów niezależności.

Oddzielne wnioski prezentujemy w kontekście zleceń dotyczących funduszy inwestycyjnych oraz banków.

Przy **badaniu sprawozdań finansowych funduszy inwestycyjnych** główne nieprawidłowości dotyczyły:

1. niewłaściwej oceny odpowiedniości pracy eksperta, któremu kierownictwo zleciło wycenę wartości lokat,
2. niewystarczającego sprawdzenia źródeł danych, na podstawie których ekspert kierownictwa ustalił wartość lokat,
3. braku wykonania wystarczających procedur badania w celu oceny racjonalności wyceny lokat,
4. braku właściwego udokumentowania podstawy sformułowanych wniosków przez kluczowego biegłego rewidenta,
5. niewłaściwej oceny modelu i wdrożenia odpowiednich kontroli w jednostce korzystającej z organizacji usługowej, które odnoszą się do usług świadczonych przez organizację usługową, w tym kontroli stosowanych w odniesieniu do transakcji przetwarzanych przez organizację usługową,
6. wystarczalności i odpowiedniości pozyskanych dowodów w zakresie badania przychodów i należności funduszu,
7. procedur identyfikacji sporów prawnych.

W przypadku **dokumentacji badania sprawozdań finansowych banków** stwierdzono istotne nieprawidłowości przy weryfikacji dokumentacji badania podmiotów prowadzących księgi rachunkowe zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości.

Uchybienia dotyczyły głównie:

- sposobu ustalania poziomów istotności (wyznaczenie istotności na podstawie sumy bilansowej);
- wystarczalności i odpowiedniości pozyskanych dowodów badania, w tym wykonanych i udokumentowanych przez KBR procedur w zakresie badania przychodów z tytułu odsetek;

nieprawidłowości ujawnień zawartych w sprawozdaniu finansowym.

Warto też wspomnieć o **wnioskach z kontroli tematycznej dotyczącej** oceny wykonania usług atestacyjnych wskaźników referencyjnych stóp procentowych. Obserwacje zebrane w trakcie kontroli przeprowadzonej w trzech firmach audytorskich pozwalają na sformułowanie rekomendacji przedstawionych poniżej, które mogą być pomocne w przyszłości przy planowaniu i przeprowadzaniu usługi atestacji danych wejściowych wskaźników referencyjnych. Ich adresatami jest szerokie grono interesariuszy tego procesu.

Wnioski z kontroli tematycznej oceny wykonania usług atestacyjnych wskaźników referencyjnych stóp procentowych

1. Klasyfikacja podmiotów do kategorii przedsiębiorstw (MSP/duże przedsiębiorstwa) na podstawie danych dotyczących wielkości zatrudnienia

Wpływ przyjętej klasyfikacji i częstotliwości aktualizacji danych podmiotów – klientów banków – na jakość przekazywanych danych transakcyjnych jest znaczący, co potwierdziły raporty z wykonania usług atestacyjnych. Szczególnie istotne było tu kryterium wielkości zatrudnienia. Obowiązująca aktualnie metodologia oparta na standardzie sprawozdawczości Finrep wydaje się nie do końca zaspokajać potrzeby ostrości kryteriów niezbędnych dla ustalania wskaźników referencyjnych.

W związku z tym PANA wydała rekomendację dotyczącą przeprowadzenia konsultacji w gronie interesariuszy raportów atestacyjnych (np. NBP, ZBP, KNF i Administrator w rozumieniu sprawozdania z kontroli tematycznej) mających na celu doprecyzowanie:

- źródeł informacji o wielkości zatrudnienia, z których w sposób spójny będą korzystać podmioty przekazujące dane na potrzeby klasyfikacji kontrahentów;
- kwestii częstotliwości aktualizacji danych o wielkości zatrudnienia.

2. Zakres informacji zawartych w raporcie z usługi atestacyjnej

Mając na względzie ogólny charakter wskazań raportu z usługi atestacyjnej, jakiego wymaga Krajowy Standard Usług Atestacyjnych – KSUA 3000 (Z), rekomendacja PANA dotyczy przeprowadzenia konsultacji w gronie interesariuszy (np. ZBP, KNF, NBP, Administrator) na temat wymagań i oczekiwań co do optymalnej (ułatwiającej porównywalność i czytelność) struktury raportów, z uwzględnieniem wymagań wynikających z KSUA 3000 (Z).

3. Metodyka przeprowadzania usługi

Zaprojektowanie procedur niezbędnych do uzyskania racjonalnej pewności oraz dobór wielkości próby badawczej są nieodłącznym elementem usług atestacyjnych. Jednakże zrozumienie tego elementu może zależeć od perspektywy zainteresowanych stron. Perspektywa ta może być inna dla zamawiającego (bank), inna dla dostawcy usługi, a jeszcze inna dla użytkownika, jakim jest administrator wskaźników referencyjnych. Dlatego rekomendacja PANA dotyczy kontynuacji dialogu dotyczącego metodyki przeprowadzenia usług atestacyjnych z wykonawcami tych usług na etapie przygotowania do przyszłych okresowych atestacji.

3.4 Weryfikacja wykonania zaleceń pokontrolnych

Podczas kontroli planowych weryfikowana była realizacja zaleceń poprzednich kontroli oraz w przypadku braku wykonania tych zaleceń w pojedynczych

przypadkach wskazywana była konieczność przeprowadzenia postępowania administracyjnego.

W 2024 r. przekazaliśmy łącznie firmom audytorskim **91** raportów z kontroli, w tym:

16

raportów firmom audytorskim badającym sprawozdania finansowe JZP

75

raportów firmom badającym sprawozdania nie-JZP

W powyższych raportach wydaliśmy **1803** zaleceń pokontrolnych, z czego:

636

zaleceń w odniesieniu do SWKJ

1037

zaleceń w odniesieniu do procedur badania

69

zaleceń w zakresie działalności FA

42

zalecenia w zakresie sprawozdania z przejrzystości

19

zaleceń w odniesieniu do zaleceń z poprzednich kontroli

4 Postępowania administracyjne wobec firm audytorskich i dochodzenia dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów

Postępowania administracyjne mogą prowadzić do nakładania na firmy audytorskie kar administracyjnych, których celem jest również zapobieganie występowaniu naruszeń w przyszłości.

4.1 Działania w zakresie postępowań administracyjnych wobec firm audytorskich

Zarówno postępowania administracyjne pokontrolne, jak i pozostałe postępowania administracyjne były prowadzone w związku z naruszeniami, które zostały wskazane w art. 182 ust. 1 Ustawy. Postępowania pokontrolne zazwyczaj dotyczą od kilku do kilkunastu naruszeń, których dopuściła się firma audytorska. Sporadycznie zdarza się, że pokontrolne postępowanie administracyjne dotyczy tylko jednego naruszenia. Postępowania pokontrolne charakteryzują się obszernym i wielowątkowym materiałem dowodowym, wymagającym poświęcenia dłuż-

szego czasu na analizę, a także na uwzględnianie wniosków dowodowych stron. Prowadzone są także postępowania w zakresie naruszeń dotyczących: niewnoszenia przez firmy audytorskie opłat z tytułu nadzoru lub nieprzekazywania formularza jej rozliczenia, nieskładania sprawozdań rocznych lub ich niewłaściwego sporządzania, niesporządzania tych sprawozdań, niepublikowania sprawozdania z przejrzystości oraz nieinformowania Agencji o jego publikacji.

Liczba wszczętych postępowań administracyjnych w 2024 r. w sprawie nałożenia na firmy audytorskie kary administracyjnej

- 51 postępowań administracyjnych (pokontrolnych) w zakresie nałożenia kary administracyjnej dot. nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli przeprowadzanych w firmach audytorskich, z czego 31 postępowań wszczętych w I instancji i 20 postępowań prowadzonych na podstawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (postępowanie pokontrolne w I instancji)
- 73 postępowania administracyjne (pozostałe)

w zakresie naruszeń firm audytorskich związanych z niewniesieniem opłaty z tytułu nadzoru lub niezłożeniem formularza jej rozliczenia, nieopublikowaniem sprawozdań z przejrzystości, niezłożeniem sprawozdań rocznych z działalności, niewłaściwym przekazaniem Agencji akt zleceń, z czego 68 postępowań wszczętych w I instancji i 5 postępowań prowadzonych na podstawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (pozostałe w II instancji).

149 wydanych decyzji (w tym umorzeń) w postępowaniach administracyjnych w sprawie nałożenia na firmy audytorskie kary administracyjnej

61

w postępowaniach pokontrolnych, z zawiadomień oraz w wyniku niepoddania się kontroli w I instancji

67

w pozostałych postępowaniach w I instancji²

4

decyzje po rozpatrzeniu odwołania od uchwały KRBR

17

decyzji w wyniku ponownego rozpatrzenia wniosku

16

decyzji dotyczących postępowań pokontrolnych w I instancji

1

decyzja z zakresu pozostałych postępowań w I instancji

² Więcej o karach na stronach internetowych [PANA](#) oraz [PIBR](#).

Decyzje, które uzyskały **walor ostateczności** w 2024 r.

Decyzje te dotyczą postępowań pokontrolnych, postępowań wszczętych w wyniku zawiadomień oraz niepoddania się kontroli, a także pozostałych postępowań.

12

upomnień, z czego:

7

pokontrolnych

5

pozostałych

57

kar pieniężnych, z czego:

19

pokontrolnych

1

z zawiadomienia

37

pozostałych

1

zakaz przeprowadzania badań (pokontrolne)

8

skreśleń, z czego:

2

kary skreślenia

6

skreśleń w związku z niepoddaniem się kontroli

10

decyzji o odstąpieniu od wymierzenia kary administracyjnej i umorzeniu postępowania w sprawie, z czego:

3

pokontrolne

7

pozostałych

Oprócz wyżej wskazanych walor ostateczności uzyskała **jedna** decyzja o określeniu opłaty z tytułu nadzoru. W **16** decyzjach nakładających kary pieniężne, które uzyskały walor ostateczności w 2024 r., Agencja określiła także wysokość opłaty z tytułu nadzoru.

Walor ostateczności uzyskało **57** decyzji nakładających kary pieniężne w kwocie 18 043 625 zł.

W 16 decyzjach administracyjnych, które uzyskały walor ostateczności w 2024 r., Agencja zgodnie z art. 186 ust. 1 ustawy stwierdziła, że sprawozdanie z badania nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 83–86 ustawy lub art. 10 rozporządzenia nr 537/2014 – w przypadku badania jednostek zainteresowania publicznego.

Podanie do publicznej wiadomości decyzji w 2024 r.

W 2024 r. PANA w **38** decyzjach administracyjnych postanowiła o nakazie podania do publicznej wia-

domości nazwy firmy audytorskiej wraz z jej numerem na liście firm audytorskich.

Liczba postępowań sądowoadministracyjnych w 2024 r. z udziałem Agencji w wyniku skarg na decyzję **KNA** i decyzje Agencji

42

postępowań
sądowoadministracyjne

17

postępowań przed
Naczelnym Sądem
Administracyjnym

25

postępowań przed
Wojewódzkim Sądem
Administracyjnym
w Warszawie

Orzeczenia sądów wydane w 2024 r. w postępowaniach sądowoadministracyjnych

5

wyroków Naczelnego Sądu Administracyjnego – wszystkie oddalające skargi kasacyjne wniesione przez firmy audytorskie

19

wyroków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w tym:

16

wyroków oddalających skargi

1

wyrok odrzucający skargę

2

wyroki uchylające decyzję i postanowienie Agencji

4.2

Działania w zakresie postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów

Prowadzimy postępowania dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów w sprawach przewinień dyscyplinarnych popełnionych przez biegłego rewidenta

przy wykonywaniu usług atestacyjnych lub usług pokrewnych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu.

Liczba **postępowań dyscyplinarnych** wobec biegłych rewidentów prowadzonych przez Agencję w 2024 r.

431

prowadzonych dochodzeń dyscyplinarnych w 2024 r., w tym:

52

postępowań wszczętych w 2024 r.

379

spraw kontynuowanych z lat poprzednich

Liczba **zakończonych postępowań dyscyplinarnych** wobec biegłych rewidentów prowadzonych przez Agencję w 2024 r.

93

zakończone postępowania dyscyplinarne

Ponadto:

24

wnioski skierowane do sądu o dobrowolne poddanie się karze

45

wniosków skierowanych do sądu o ukaranie

15

umorzonych postępowań

2

sprawy połączone z innymi postępowaniami dyscyplinarnymi

W 2024 r. Agencja skierowała dwa zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury.

5 Inne działania nadzorcze

5.1 Prowadzenie listy firm audytorskich

Prowadzenie listy firm audytorskich pozwala na zweryfikowanie wiarygodności podmiotu dokonującego badania sprawozdania finansowego. Prowadzenie listy firm audytorskich ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i jego

transparentność oraz zapewnienie interesariuszom sprawozdań finansowych informacji dotyczących firm audytorskich i współpracujących z nimi biegłych rewidentów.

Na 31 grudnia 2024 r. na liście firm audytorskich prowadzonej przez PANA były zarejestrowane **1193** firmy audytorskie

W trakcie 2024 r.:

32

firmy audytorskie zostały wpisane na listę

69

firm audytorskich zostało skreślonych z listy, w tym:

9

firm czynnością materialno-techniczną na podstawie art. 61 ust. 1 pkt 7 Ustawy (kara administracyjna)

22

firmy na wniosek

6

firm czynnością materialno-techniczną w związku z ustaniem bytu prawnego

16

firm poprzez tzw. skreślenie z urzędu

16

firm z powodu skreślenia biegłego rewidenta z rejestru, który wykonywał zawód w formie prowadzenia działalności we własnym imieniu i na własny rachunek

Liczba wpisów w roku 2024 w porównaniu z rokiem 2023 zmniejszyła się o 14 (spadek o 30 proc.). Liczba wpisów w 2024 r. odpowiada średniej rocznej liczbie wpisów od początku funkcjonowania Agencji.

Liczba skreśleń w roku 2024 w porównaniu z rokiem 2023 zmalała o 27 proc. Największy spadek odnotowano w przypadku skreśleń na wniosek, których liczba zmalała o 50 proc.

W 2024 r. do Agencji wpłynęło 886 wniosków od firm audytorskich o aktualizację danych na liście. W porównaniu z 2023 rokiem liczba wniosków o aktualizację danych na liście zmniejszyła się o 1 proc. Zakres zmian na liście firm audytorskich dotyczył głównie: danych o biegłych rewidentach, podmiotach powiązanych, wspólnikach i udziałowcach oraz członkostwie w sieci.

W celu poprawy jakości składanych wniosków o aktualizację danych:

- wysyłaliśmy przypomnienia i komunikaty do firm audytorskich w sprawie obowiązku aktualizacji danych;
- uzupełniliśmy formularz wniosku o miejsce na informacje o biegłych rewidentach uprawnio-

nych do atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju;

- uzupełniliśmy formularz wniosku o nową funkcjonalność umożliwiającą pobranie edytowalnego wzoru Oświadczenia o zgodności danych ze stanem faktycznym i prawnym;
- aktualizowaliśmy udostępniony na stronie internetowej Agencji wzór uzupełnionego wniosku o zmianę danych z uwzględnieniem różnych form organizacyjno-prawnych firm audytorskich.

W ramach postępowań o wpis na listę firm audytorskich jednostek audytorskich z państw trzecich w 2024 roku jeden wniosek został pozostawiony bez rozpoznania.

5.2 System STREFA

W Elektronicznym Systemie Rejestracji i Ewidencji Firm Audytorskich (STREFA) w 2024 r. dodaliśmy nowe funkcjonalności, ułatwiające korzystanie z systemu, oraz ograniczyliśmy możliwość wystąpienia błędów po stronie firmy audytorskiej:

- zrealizowana została obsługa doręczeń elektronicznych;
- poprawione zostały jakość i zakres generowanych w systemie raportów.

Ponadto wprowadziliśmy nowe funkcjonalności związane z implementacją do krajowego porząd-

ku prawnego dyrektywy CSR – od 2025 r. na liście firm audytorskich można zapoznać się z informacją na temat uprawnień do atestacji sprawozdań zrównoważonego rozwoju.

Podobnie jak w poprzednich latach, wykorzystywaliśmy STREFĘ do przekazywania bieżących informacji oraz wysyłki komunikatów i powiadomień, ułatwiających firmom audytorskim realizację obowiązków sprawozdawczych.

5.3

Działania w zakresie krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów

Ustanawianie krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów to zadanie ustawowe PIBR, wykonywane w ramach nadzoru publicznego. Rolą PANA jest monitorowanie tego zadania w ramach kompetencji nadzorczych. Odbywa się to poprzez zatwierdzanie uchwał organów PIBR przez Radę Agencji.

Rada PANA nie otrzymała w 2024 r. do zatwierdzenia uchwał KRBR dotyczących przyjmowania krajowych standardów wykonywania zawodu,

krajowych standardów kontroli jakości ani zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów.

KRBR pracowała w 2024 r. nad uaktualnieniem i poprawą tłumaczenia wszystkich obowiązujących standardów badania. W ramach konsultacji oraz roboczych spotkań z przedstawicielami KRBR wymienialiśmy poglądy oraz zgłaszaliśmy uwagi w sprawie brzmienia projektów uaktualnianych standardów badania, jednak do końca 2024 r. nie znalazły one odzwierciedlenia w uchwałach KRBR je przyjmujących.

Atestacja sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju

Ustawa z dnia 6 grudnia 2024 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw wdrożyła do polskiego porządku prawnego Dyrektywę CSR i wprowadziła obowiązek atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju.

W związku z tym w 2024 r. rozpoczęto prace nad ustanowieniem krajowego standardu usług atestacyjnych dających ograniczoną pewność w zakresie

sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju. Prace te obejmowały m.in. konsultacje i spotkania robocze PANA z przedstawicielami KRBR. Ich efektem było przyjęcie 23 stycznia 2025 r. uchwały nr 854/20a/2025 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów w sprawie ustanowienia krajowego standardu usług atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju, zatwierdzonej 28 stycznia 2025 r. uchwałą nr 3/11/2025 Rady Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego.

5.4

Działania w zakresie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów

Priorytety PANA w ramach sprawowanego nadzoru nad PIBR w obszarze obligatoryjnego doskonalenia zawodowego (ODZ) biegłych rewidentów skoncentrowane były w 2024 r. na aktualizacji zakresu merytorycznego tematów poprzez wprowadzenie tematyki szkoleń dotyczących sprawozdawczości

zrównoważonego rozwoju i jej atestacji. Obligatoryjne szkolenia z zakresu tej atestacji nie wchodzi w zakres obecnej minimalnej liczby godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów, czyli dla szkoleń z tej dziedziny będzie obowiązywał odrębny tryb ich realizacji.

W zakresie zatwierdzania uchwał KRBR dot. obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów Rada Agencji podjęła w 2024 r. następujące uchwały:

- uchwała nr 3/II/2024 z 13 lutego 2024 r. w sprawie przedłużenia terminu na rozpatrzenie uchwały Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 205/7a/2023 z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie okresu rozliczeniowego i minimalnej liczby godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów w związku ze szczególnie skomplikowanym charakterem sprawy;
- uchwała nr 7/II/2024 z 20 lutego 2024 r. w sprawie zatwierdzenia uchwały Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 205/7a/2023 z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie okresu rozliczeniowego i minimalnej liczby godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów;
- uchwała nr 15/II/2024 z 23 kwietnia 2024 r. w sprawie zatwierdzenia uchwały Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 392/10/2024 z dnia 20 lutego 2024 r. w sprawie zmiany zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego

dla biegłych rewidentów w 2024 r.;

- uchwała nr 16/II/2024 z 23 kwietnia 2024 r. w sprawie zatwierdzenia uchwały Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 393/10/2024 z dnia 20 lutego 2024 r. w sprawie zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2025 r.;
- uchwała nr 17/II/2024 z 23 kwietnia 2024 r. w sprawie zatwierdzenia uchwały Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 463/11a/2024 z dnia 15 kwietnia 2024 roku w sprawie zmiany zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2024 r.;
- uchwała nr 22/II/2024 z 27 maja 2024 roku w sprawie zatwierdzenia uchwały Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 502/12a/2024 z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie zmiany zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2025 r.

5.5

Działania w zakresie uchwał KRBR

W 2024 r. analizowaliśmy uchwały Krajowej Rady Biegłych Rewidentów w zakresie wpisów i skreśleń biegłych rewidentów oraz weryfikowaliśmy dokumentację stanowiącą podstawę podjęcia przez ten organ uchwał dotyczących wpisu biegłych rewidentów do rejestru.

Zweryfikowaliśmy **103 akta** dokumentacji dotyczącej wpisu do rejestru biegłych rewidentów i przeanalizowaliśmy **306 uchwał** w sprawie skreślenia z rejestru biegłych rewidentów.

W zakresie rejestracji i obowiązków informacyjnych biegłych rewidentów Rada PANA przeprowadziła ocenę, czy niepodlegające zatwierdzeniu uchwały naruszają przepisy prawa. Ocena ta nie wykazała podstaw do zaskarżenia do sądu administracyjnego w odniesieniu do uchwał KRBR:

- nr 244/8a/2024 z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia wzoru zawiadomienia o podjęciu i formie wykonywania zawodu lub zaprzestaniu wykonywania zawodu przez biegłego rewidenta oraz o powiązaniu biegłego rewidenta z firmą audytorską;
- nr 571/13a/2024 z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie podjęcia działań dotyczących wdrożenia e-legitymacji dla biegłych rewidentów w aplikacji mObywatel. W zakresie postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów w 2024 r.:
- zatwierdzenie uchwał KRBR:
 - 214/8/2023 z dnia 20 grudnia 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie regulaminu działania Komisji Egzaminacyjnej,
 - nr 504/12a/2024 z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie terminów przeprowadzania egzaminów z wiedzy dla kandydatów na biegłych rewidentów.

6 Współpraca międzynarodowa

Współpraca międzynarodowa PANA

członkostwo
w IFIAR

członkostwo
w KEONA

COMMITTEE OF
EUROPEAN
AUDITING
OVERSIGHT
BODIES

relacje dwustronne
z zagranicznymi organami
nadzoru publicznego

6.1 IFIAR

Jesteśmy członkiem Międzynarodowego Forum Niezależnych Regulatorów Audytu (IFIAR) od kwietnia 2020 roku.

W 2024 roku:

- nasi przedstawiciele uczestniczyli w dorocznym posiedzeniu plenarnym IFIAR, warsztatach dla kontrolerów, spotkaniach z przedstawicielami sześciu największych światowych sieci firm audytorskich,

a także w pracach grupy roboczej ds. inwestorów i innych interesariuszy;

- na stronie internetowej IFIAR były publikowane materiały Agencji dotyczące badań sprawozdań finansowych oraz nadzoru audytowego w Polsce;
- dołączyliśmy do grupy roboczej ds. zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

Współpraca w ramach IFIAR ma na celu wymianę doświadczeń i informacji dotyczących rynku audytu oraz działalności nadzorczej.

6.2 KEONA

Aktywnie angażujemy się w prace podgrup Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Audytowego (KEONA).

W 2024 r.:

- nasi przedstawiciele brali udział w pracach wszystkich stałych podgrup (tj. podgrupy ds. dochodzeń,

podgrupy ds. monitorowania rynku, podgrupy ds. kontroli, podgrupy ds. międzynarodowych standardów badania i podgrupy ds. ekwiwalencji i adekwatności) oraz zespołu roboczego powołanego w związku ze zbliżającym się w kilkuletniej perspektywie obowiązkiem objęcia nadzorem publicznym

usług związanych z atestacją sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju;

- Marcin Pęksyk z Departamentu Kontroli PANA uczestniczył jako obserwator KEONA w EFRAG;
- uczestniczyliśmy w posiedzeniach plenarnych KEONA w Brukseli i w Paryżu, w posiedzeniach podgrup standardów i kontroli KEONA w Brukseli

oraz w posiedzeniu podgrupy ds. dochodzeń w Nikozji.

PANA została powołana do nowego składu grupy konsultacyjnej, zwołanej przez przewodniczącego KEONA Panosa Prodromidesa w celu ułatwienia koordynacji i zwiększenia efektywności prac KEONA.

Aktywność PANA w podgrupach KEONA w 2024 r.

1 Podgrupa ds. dochodzeń

Od 2021 roku funkcję przewodniczącej podgrupy KEONA ds. dochodzeń pełni wybrana na okres 4-letniej kadencji Agnieszka Koprowska z Departamentu Postępowania i Obsługi Prawnej PANA. Przewodnictwo podgrupy pozwala na bardziej bezpośredni wkład w pracę KEONA, a także na wymianę doświadczeń (związanych m.in. z dochodzeniami i nakładanymi sankcjami).

W maju 2024 r. w Nikozji zorganizowane zostało kolejne bezpośrednie spotkanie członków podgrupy ds. dochodzeń. Była to dla członków podgrupy okazja do wymiany wiedzy na temat funkcjonowania systemów nadzoru, a także do przeprowadzenia warsztatów dotyczących wyzwań w zakresie dochodzeń, z którymi mierzą się poszczególne nadzory.

- We współpracy z nadzorem z Niemiec i z Irlandii w listopadzie 2024 został zorganizowany webinar pt. „Sprawa Wirecard”. Wzięło w nim udział ok. 150 przedstawicieli z organów nadzoru audytowego zrzeszonych w KEONA.
- Grupa m.in. zbiera i agreguje dane o nałożonych karach w poszczególnych państwach członkowskich UE w celu publikacji przez KEONA. Najnowszy raport przygotowany przez grupę w 2024 roku został przyjęty przez KEONA w sierpniu 2024 roku.

2 Podgrupa ds. monitorowania rynku

- Prace nad sporządzeniem wspólnego raportu dot. monitorowania rynku na poziomie Unii Europejskiej.
- Prace, których celem jest udoskonalenie metodyki i wskaźników używanych na potrzeby przygotowania sprawozdań krajowych. Wspólna metodyka i wskaźniki umożliwią łatwiejsze porównanie przekazanych danych z państw członkowskich UE oraz ich zagregowanie na poziomie UE.

3 Podgrupa ds. kontroli

- Organizacja szkoleń (online i szkolenia stacjonar-

nego w Luksemburgu), w których uczestniczyli pracownicy PANA.

- Wymiana wiedzy w zakresie metodologii i doświadczeń z przeprowadzanych kontroli w celu porównania skali identyfikowanych nieprawidłowości.

4 Podgrupa ds. międzynarodowych standardów badania

- Opracowanie tekstu Wytycznych KEONA dotyczących usługi atestacyjnej dającej ograniczoną pewność w odniesieniu do sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- Analiza projektów zmian w standardach międzynarodowych i opracowanie odpowiedzi na dokumenty konsultacyjne IAASB i IESBA:
 - ws. projektu zmian o wąskim zakresie – w standardach badania, standardach przeglądu i standardach zarządzania jakością – po modyfikacji w kodeksie IESBA definicji jednostek zainteresowania publicznego oraz podmiotów notowanych,
 - ws. projektu zmian w Kodeksie etyki dotyczących korzystania z pracy eksperta zewnętrznego,
 - ws. projektu międzynarodowego standardu etyki dotyczącego atestacji sprawozdawczości

zrównoważonego rozwoju (IESSA) i innych zmian w Kodeksie etyki dotyczących atestacji oraz sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju,
– ws. projektu zmian standardu MSB 240 (Z) – Obowiązki biegłego rewidenta podczas badania sprawozdania finansowego dotyczące oszustw.

- Rozpoczęcie prac nad poradą techniczną dla Komisji Europejskiej w zakresie opracowania niezbędnych, specyficznych dla Unii Europejskiej dodatków i wyłączeń w stosunku do międzynarodowego standardu atestacji zrównoważonego rozwoju ISSA 5000.
- Regularny dialog z przedstawicielami rad IAASB i IESBA, które ustanawiają międzynarodowe standardy wykonywania usług i kodeks etyki biegłych rewidentów.

Działania w zakresie współpracy międzynarodowej związane ze stanowieniem i stosowaniem prawa

- Monitorowaliśmy na szczepku KEONA działania związane z dyrektywą CSR. Nasi przedstawiciele uczestniczyli w pracach trzech grup zajmujących się tą tematyką na szczepku krajowym, dzieląc się wiedzą uzyskaną na forum KEONA.
- Wzięliśmy udział w warsztatach na temat wykonawczych standardów technicznych (ITS) dot. stosowania rozporządzenia dotyczącego utworzenia

- Spotkania z Radą Nadzoru nad Interesem Publicznym (Public Interest Oversight Board, PIOB) w celu omawiania działań nadzorczych i wniosków PIOB w zakresie postępów we wdrażaniu reformy systemu ustanawiania standardów międzynarodowych.

5 Podgrupa ds. ekwiwalencji i adekwatności

- Analiza jednostek audytorskich z państw trzecich zarejestrowanych w kilku państwach członkowskich.
- Śledzenie zmian wprowadzanych na rynku badań sprawozdań finansowych w Wielkiej Brytanii po opuszczeniu przez nią UE w kontekście konsekwencji tych zmian dla państw członkowskich.

europejskiego pojedynczego punktu dostępu (European Single Access Point, ESAP), którego celem jest zapewnienie scentralizowanego dostępu do publicznie dostępnych informacji istotnych dla usług finansowych, rynków kapitałowych i zrównoważonego rozwoju. Zapoznaliśmy się też ze zgłoszonymi uwagami w procesie konsultacji publicznych ITS.

6.3 Relacje dwustronne

1. We wrześniu 2024 r. PANA gościła delegację organu nadzoru audytowego Ukrainy (Audit Public Oversight Body of Ukraine, APOB). W ramach spotkania omówiono wybrane aspekty organizacji nadzorów audytowych w Polsce oraz w Ukrainie, a także rozwój współpracy dwustronnej, w tym możliwość zawarcia dwustronnego porozumienia. Agencja wyraziła gotowość do dalszego wspierania APOB w dostosowywaniu ram prawnych na Ukrainie do przepisów Unii Europejskiej w zakresie audytu oraz nadzoru audytowego. PANA oraz APOB zadeklarowały również pogłębienie współpracy w ramach Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Audytowego (KEONA), w którym APOB jest obserwatorem. PANA oraz APOB podjęły również w 2024 r. działania zmierzające do zawarcia porozumienia o współpracy między tymi organami nadzoru audytowego.

zumienia o współpracy między tymi organami nadzoru audytowego.

2. W 2024 r. prowadzone były prace mające na celu wypracowanie projektu porozumienia o współpracy między Agencją i jej amerykańskim odpowiednikiem – Radą ds. nadzoru nad rachunkowością spółek publicznych (PCAOB).

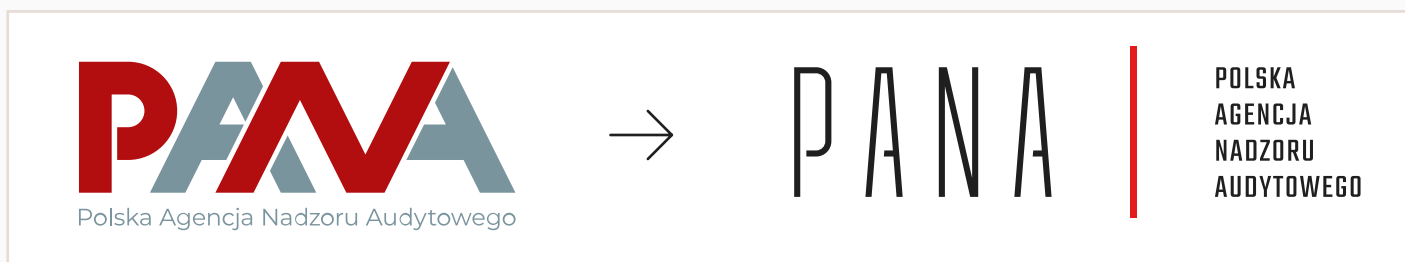
3. W listopadzie 2024 r. w Warszawie odbyły się warsztaty z delegacją nadzoru audytowego Litwy (The Authority of Audit, Accounting, Property Valuation and Insolvency Management under the Ministry of Finance of the Republic of Lithuania, AAAPVIM). W ich trakcie omówiono systemy kontroli nad firmami audytorskimi, obszar postępowań administracyjnych i dyscyplinarnych oraz implementację przepisów dyrektywy CSR.

7 Działalność informacyjna i edukacyjna

7.1 Zmiana identyfikacji wizualnej

W 2024 r. PANA zmieniła swoją identyfikację wizualną. Celem było unowocześnienie logo i dopa-

sowanie materiałów graficznych Agencji do aktualnych trendów w projektowaniu i wzornictwie.

7.2 Podpisanie porozumień z KNF i SKwP

Głównymi postanowieniami podpisanego 11 marca 2024 r. porozumienia pomiędzy PANA a KNF są wymiana dokumentów i informacji oraz współpraca w zakresie ustawowych zadań obu instytucji.

[Więcej informacji](#)

Główne założenie podpisanego 28 sierpnia 2024 r. porozumienia pomiędzy PANA a Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce to podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do biegłych rewidentów i środowiska księgowych oraz rozwój rynku usług świadczonych przez te zawody.

[Więcej informacji](#)

7.3 Spotkania z firmami audytorskimi

W 2024 r. zorganizowaliśmy dwa spotkania z przedstawicielami firm audytorskich:

- w maju – dla wszystkich firm audytorskich (w formie zdalnej);
- w listopadzie – dla firm audytorskich, które przeprowadzają badania ustawowe JZP. Po raz pierwszy tego typu wydarzenie odbyło się w formie hybridowej.

W ramach tych spotkań przedstawiliśmy informacje na temat naszych bieżących i planowanych działań, wyzwań oraz barier ograniczających prawidłowe funkcjonowanie rynku. Odpowiadaliśmy również

na pytania zadawane przez uczestników wydarzeń. Spotkania te są również okazją do zbierania informacji oraz poznania punktu widzenia firm audytorskich na jakość rynku i jego rozwój.

W 2024 r. miały również miejsce liczne indywidualne spotkania w ramach dopuszczalnej prawem formuły roboczego dialogu organu nadzoru publicznego z uczestnikami rynku, w tym z kierownictwem największych firm audytorskich badających sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego.

■
 Podpisanie porozumienia z KNF (marzec 2024)

■
 Podpisanie porozumienia z SKWP (sierpień 2024)

■ Spotkanie z firmami audytorskimi badającymi JZP (listopad 2024)

7.4 Konferencje i wydarzenia

10 czerwca 2024 r. podczas Europejskiego Kongresu Finansowego w Sopocie odbyła się debata „Nowe regulacje w zakresie zrównoważonego rozwoju –

perspektywa nadzoru”. Gospodarzem panelu była PANA.

[Przeczytaj relację z panelu](#)

Inne wydarzenia związane z ESG:

- objęliśmy patronat nad III Kongresem ESG;
- w ramach ESG & Sustainability Forum Go to the Future 2024 uczestniczyliśmy w debacie Okrągły Stół Zrównoważonej Transformacji Gospodarczej;
- prezes PANA Jacek Gdański wziął udział w debacie dziennika „Rzeczpospolita” „Raportowanie niefinansowe. Nowy obszar rozwoju czy ryzyko dla branży audytorskiej?”;
- objęliśmy patronatem honorowym 18. edycję konkursu „Raporty Zrównoważonego Rozwoju” organizowanego przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu;
- wzięliśmy udział w organizowanym przez Polskie Stowarzyszenie ESG Forum Innowatorów ESG 2024. Prezes PANA, Jacek Gdański zasiadał w Kapitulie Konkursu Innowator ESG 2024, do którego zgłoszono blisko 130 projektów związanych z wdrażaniem, promocją oraz raportowaniem zrównoważonego rozwoju.

Ponadto uczestniczyliśmy w charakterze ekspertów w webinarach organizowanych przez Ministerstwo Finansów i Polską Izbę Biegłych Rewidentów.

21 października 2024 r. zorganizowaliśmy **Dzień Biegłego Rewidenta w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie**.

Podczas wydarzenia odbyła się debata pt. „Biegły rewident – ile dróg otwiera wybór tego zawodu i jakie daje perspektywy na przyszłość”, którą otworzył swoim przemówieniem rektor SGH dr hab. Piotr Wachowiak, prof. SGH. W dyskusji panelowej udział wzięli wybitni eksperci – biegli rewidenci: Jacek Gdański – prezes Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego, Kamil Jesionowski – prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, dr hab. Joanna Wielgórska-Leszczyńska, prof. SGH – dziekan Kolegium Zarządzania i Finansów SGH, Agnieszka Stachniak – zastępca dyrektora Departamentu Efektywności Wydatków Publicznych i Rachunkowości Ministerstwa Finansów.

Studenci uczelni mieli także możliwość porozmawiania z biegłymi rewidentami – praktykami o wyzwaniach stojących przed tym zawodem, na specjalnie przygotowanym z tej okazji stoisku PANA.

19 października 2024 r. po raz pierwszy był obchodzony Dzień Biegłego Rewidenta. Skąd taka data? 19 października 1991 r. Sejm uchwalił Ustawę o badaniu i ogłaszaniu sprawozdań finansowych oraz biegłych rewidentach i ich samorządzie. Był to początek nowego etapu historii tego zawodu w Polsce – po przemianach w 1989 r.

■
Forum
Innowatorów
ESG
(listopad 2024)

■
Europejski
Kongres
Finansowy
(czerwiec 2024)

PAŹDZIERNIK 21 PONIEDZIAŁEK Świętuj z nami
Dzień Biegłego Rewidenta w SGH

Czas na Twoją karierę!

SGH
Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

10⁰⁰ – 11³⁰
Debata w Auli Głównej:
Biegły rewident - ile dróg otwiera wybór tego zawodu i jakie daje perspektywy na przyszłość

Debata otworzy rektor SGH dr hab. Piotr Wachowiak, prof. SGH

Paneliści - biegli rewidenty:

- dr hab. **Jakub Galiński**
prezes Państwowej Agencji Nadzoru Auditowego
- dr **Kamil Jedonowski**
prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów
- dr **Ewa Sowińska**
partner ESO Audit
- dr **Agnieszka Stachniak**
kierownik Departamentu Efektywności Wydatków Publicznych i Rachunkowości Ministerstwa Finansów
- dr hab. **Joanna Wielgowska-Leszczyczyńska, prof. SGH**
działaczka Kolegium Zarządzania i Finansów SGH
- dr hab. **Rafał Mrówka, prof. SGH** w roli moderatora

9⁰⁰ – 15⁰⁰
Stoisko w Auli Spadochronowej
Będą konkursy, spotkania z biegłymi rewidentami i pyszna kawa arabica.

PA|NA | PISA
POLSKA IZBA
REWIDENTÓW

PIBI
POLSKA IZBA
BIEGŁYCH
REWIDENTÓW

■ **Dzień Biegłego Rewidenta
(październik 2024)**

7.5 Rocznik Audytu i Rachunkowości

W 2024 r. ukazał się pierwszy numer „Rocznika Audytu i Rachunkowości” – czasopisma naukowego, którego misją jest prezentowanie wiedzy z zakresu ekonomii, finansów, zarządzania oraz prawa.

Znajduje się w nim siedem artykułów o charakterze naukowym lub popularnonaukowym. Ich spektrum zagadnieniowe jest urozmaicone. Każdy artykuł przedstawia cel przyświecający podjęciu tytułowego zagadnienia, zastosowaną metodykę badawczą

lub analityczną, kluczowe ustalenia i ich wartość poznawczą, a także ograniczenia badawcze. W tym numerze znajdują się również cztery teksty o charakterze recenzji, rekomendacji, resume bądź relacji.

W 2024 r. trwały prace nad drugim numerem wydawnictwa.

[Więcej informacji](#)

7.6 Sprawozdanie z monitorowania rynku usług świadczonych przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie

Przygotowaliśmy i opublikowaliśmy Sprawozdanie PANA z monitorowania rynku usług świadczonych przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie za 2023 rok. Stanowi ono cenne źródło informacji o rynku usług świadczonych przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie.

Sprawozdanie opiera się na metodyce i wskaźnikach wypracowanych wspólnie z innymi europejskimi organami nadzoru w ramach KEONA, dzięki czemu dane są porównywalne na poziomie UE i w razie potrzeby mogą służyć do opracowania odpowiednich zestawień przez Komisję Europejską.

[Więcej informacji](#)

8 Gospodarka finansowa

8.1 Przychody i koszty

Przychody Agencji z poszczególnych źródeł³ przedstawione są w poniższej tabeli:

PRZYCHODY PANA W 2024 ROKU (W TYS. ZŁ) ⁴	
Opłaty z tytułu nadzoru	37 604
Opłaty za rozpatrzenie wniosku o wpis na listę firm audytorskich	187
Przychody z odsetek naliczonych od wolnych środków przekazanych w depozyt zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i na rachunkach bankowych	1443
Przychody z odsetek naliczonych w związku z nieterminowym regulowaniem opłaty z tytułu nadzoru	62
Pozostałe przychody nieujęte powyżej	110
Suma przychodów	39 406
KOSZTY ZA 2024 ROK (W TYS. ZŁ)	
Amortyzacja	746
Zużycie materiałów i energii	352
Usługi obce, w tym koszty utrzymania biura	2495
Wynagrodzenia, w tym:	25 030
■ osobowe	23 751
■ bezosobowe (kontrolerów, ekspertów zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych)	1096
■ Członków Rady	183
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	712
Ubezpieczenia społeczne	4374
Podatki i opłaty	3
Pozostałe koszty rodzajowe, w tym:	660
■ składka członkowska do IFIAR	51
Środki przekazane na rzecz PIBR	3441
Suma kosztów	37 813

³ Art. 95b ustawy o biegłych rewidentach.

⁴ Dane na dzień 19.04.2024 r.

Podstawowe źródło przychodów Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego stanowią opłaty z tytułu nadzoru, które w 2024 r. kształtowały się na poziomie 37 604 tys. zł.

Suma kosztów realizacji zadań Agencji oraz kosztów realizacji zadań PIBR⁵ stanowi kwotę kosztów

nadzoru publicznego sprawowanego przez Agencję ujętą w planie finansowym Agencji na 2024 r.

Koszty nadzoru w 2024 r. wyniosły 37 813 tys. zł, w tym koszty funkcjonowania Agencji wyniosły 34 372 tys. zł, a koszty niektórych zadań związanych z nadzorem realizowane przez PIBR 3441 tys. zł.

8.2 Rozliczenie kwoty przekazanej PIBR przez PANA

W 2024 r. na pokrycie kosztów niektórych zadań realizowanych przez PIBR w ramach nadzoru publicznego, w związku z art. 55a ustawy, została zaplanowana kwota 4149 tys. zł, stanowiąca 10 proc. prognozowanych kosztów realizacji zadań Agencji, ujętych w jej planie finansowym na rok 2024.

Agencja przekazała na rachunek bankowy PIBR w 2024 r. 4149 tys. zł.

PIBR przedłożyła roczne rozliczenie ww. kwoty. Rozliczenie to zostało sporządzone według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra

Finansów z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie kwoty przekazywanej przez Polską Agencję Nadzoru Audytowego na pokrycie kosztów niektórych zadań realizowanych przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (Dz.U. poz. 311) i przedstawione w poniższej tabeli.

W rocznym rozliczeniu PIBR wykazała koszty rzeczywiście poniesione w 2024 r. na poziomie niższym niż środki przekazane przez Agencję (o 708 tys. zł).

Lp.	Wyszczególnienie zadań PIBR w ramach nadzoru publicznego	Wysokość kosztów prognozowanych do poniesienia w 2024 r. (w tys. zł)	Wysokość kosztów rzeczywiście poniesionych w 2024 r. (w tys. zł)	Wykonanie kosztów za 2023 r. w stosunku do prognozowanych na cały rok (w proc.)
	Koszty realizacji zadań PIBR, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy, obejmują:	2594	2022	78
1	a) koszty bezpośrednie tłumaczenia międzynarodowych standardów badania, międzynarodowych standardów usług atestacyjnych innych niż badanie, międzynarodowych standardów usług pokrewnych, międzynarodowych standardów kontroli jakości oraz międzynarodowych standardów dotyczących zasad etyki zawodowej	205	65	32
	b) koszty bezpośrednie opracowania krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości oraz zasad etyki zawodowej	1267	1201	95

⁵ Art. 25 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 lit. a ustawy.

	c) koszty bezpośrednie zatwierdzania przez KRBR krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości oraz zasad etyki zawodowej	81	26	32
	d) inne koszty bezpośrednie związane z realizacją zadań, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy	720	339	47
	e) koszty pośrednie związane z realizacją zadań, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy	321	391	122
	Łącznie (suma kosztów z lit. a–e)	2594	2022	78
2	Koszty realizacji zadań PIBR, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy, obejmują:	1555	1419	91
	a) koszty bezpośrednie kontroli wypełniania przez biegłych rewidentów obowiązków z zakresu ODZ	320	282	88
	b) koszty bezpośrednie prowadzenia postępowań dyscyplinarnych dotyczących naruszeń obowiązków z zakresu ODZ	989	913	92
	c) inne koszty bezpośrednie związane z realizacją zadań, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy	54	7	13
	d) koszty pośrednie związane z realizacją zadań, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy	192	217	113
	Łącznie (suma kosztów z lit. a–d)	1555	1419	
3	ŁĄCZNIE (suma kosztów z poz. 1 i 2)	4149	3441	91
4	Kwota otrzymana przez PIBR od Agencji na 2024 r.			4149
5	Nadpłata kwoty przekazanej nad rzeczywiście poniesionymi kosztami przez PIBR na 2024 r.			708

Źródło: opracowanie własne PANA na podstawie informacji otrzymanych z PIBR.

8.3 Działania w zakresie opłaty z tytułu nadzoru

Zgodnie z Ustawą jednym z głównych źródeł finansowania PANA jest opłata z tytułu nadzoru. Środki te służą zatem finansowaniu działalności nadzorczej prowadzonej przez Agencję. W 2024 roku prowadziliśmy działania nadzorcze w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu finansowania Agencji i zapewnienia, że firmy audytorskie będą poprawnie wywiązywały się ze swoich obowiązków w zakresie przekazywania opłaty z tytułu nadzoru.

Agencja publikowała komunikaty dla firm audytorskich w sprawie realizacji obowiązków dotyczących wnoszenia opłaty z tytułu nadzoru w 2024 roku, przypominając o terminach wnoszenia opłat, a także informując o wysokości stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru na rok 2024 oraz o minimalnej opłacie z tytułu nadzoru⁶, która w 2024 r. wynosiła 1431 zł.

⁶ Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2024 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2023 r. (M.P., poz. 110). Zgodnie z art. 55 Ustawy opłata z tytułu nadzoru nie może być mniejsza niż 20 proc. przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Minimalną opłatę w terminie do 15 października 2024 r. miały obowiązek wносить firmy audytorskie, które w 2024 r. nie osiągnęły przychodów w trzech pierwszych kwartałach danego roku kalendarzowego albo wysokość opłaty, obliczona jako iloczyn stawki⁷ oraz przychodów firmy audytorskiej osiągniętych (w tym prognozowanych) do końca roku, stanowiła kwotę mniejszą niż 1431 zł.

Wysokość stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru na rok 2024 wynosiła 2,29 proc. przychodów z tytułu usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych wykonywanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu. Powyższa stawka ustalona była na podstawie przychodów prognozowanych przez firmy audytorskie do osiągnięcia w roku 2024, szacunków przeprowadzonych przez Agencję oraz z uwzględnieniem nadwyżki finansowej⁸ osiągniętej w okresie sprawozdawczym 2022 r. Informacje o przychodach prognozowanych przez firmy

audytorskie do osiągnięcia w 2024 r. zostały przekazane przez Agencję w 2023 r. ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych w celu wyliczenia stawki procentowej opłat z tytułu nadzoru na 2024 r. Z uwagi na konieczność identyfikacji wpłat każda firma audytorska wnosi opłaty z tytułu nadzoru na oddzielny, indywidualny rachunek bankowy wprowadzony w tym celu przez Agencję. W odniesieniu do firm audytorskich, które nie przestrzegały nałożonych na nie obowiązków ustawowych i nie reagowały na przypomnienia ze strony Agencji, były prowadzone postępowania w zakresie naruszeń dotyczących braku wnoszenia opłat z tytułu nadzoru lub jej rozliczenia.

Firmy audytorskie mogą na bieżąco w systemie STREFA, w specjalnej zakładce dotyczącej rozliczenia opłaty z tytułu nadzoru, weryfikować wnoszone wpłaty.

⁷Obwieszczenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 15 listopada 2023 r. w sprawie wysokości stawki procentowej opłat z tytułu nadzoru wnoszonych przez firmy audytorskie w związku z wykonywaniem usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu na rok 2024 (M.P., poz. 1230).

⁸Par. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie opłat z tytułu nadzoru wnoszonych przez firmy audytorskie w związku z wykonywaniem usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu (Dz.U. z 2019 r., poz. 2321).

PANA

POLSKA
AGENCJA
NADZORU
AUDYTOWEGO

ul. Sienna 73
00-833 Warszawa
pana.gov.pl
pana@pana.gov.pl
+48 22 428 24 95

